

Sınıf Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitim Hakkındaki Görüş ve Tutumlarının İncelenmesi: Bir Metasentez Çalışması^a

Examination of Classroom Teachers' Opinions and Attitudes on Distance Education: A Metasynthesis Study

Ayşegül KARABAY^b, Yakup SAVRAN^c

Article Info/Makale Bilgi

Received/Alındı: 22/04/2022
Revised/Düzeltildi: 07/05/2022
Accepted/Kabul edildi:
15/06/2022

Anahtar kelimeler:

Sınıf öğretmeni, uzaktan eğitim, metasentez.

ÖZ

Bu çalışmada sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitim hakkındaki görüş ve tutumlarıyla ilgili yapılan çalışmaların incelenmesi amaçlanmıştır. Bu çalışmada nitel araştırma türlerinden biri olan metasentez yöntemi kullanılmıştır. Elde edilen veriler doküman analizi tekniği ile toplanmış ve içerik analizi ile çözümlenmiştir. Bu çalışmada, sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitim hakkındaki görüş ve tutumlarıyla ilgili dört yüksek lisans tezi, sekiz makale olmak üzere 12 çalışma incelenmiştir. Veriler temalar çerçevesinde incelenerek genel sonuçlara ulaşılmaya çalışılmış ve sentezleme yapılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitimle ilgili tecrübelerinin olmadığı; uzaktan eğitim sürecinde sınıf öğretmenlerinin karşılaştıkları sorunların aileden, öğrenciden, öğretmenden ve kitle iletişim araçlarının kaynaklandığı apanmıştır.

ABSTRACT

In this study, it is aimed to examine the studies on the views and attitudes of classroom teachers about distance education. Metasynthesis method, which is one of the qualitative research types, was used in this study. The obtained data were collected by document analysis technique and analyzed via content analysis. In this research, 12 studies, including four master's theses and eight articles, conducted in this field about the views and attitudes of classroom teachers about distance education were examined. The data were analyzed within the scope of the themes and were tried come through the general results. According to the research results, it was determined that primary school teachers are not familiar with distance education, and that the problems they faced originated either from the family, student, teacher or the mass medium.

Keywords:

Classroom teacher, distance education, metasynthesis.

^a Bu çalışma Dr. Öğr. Üyesi Ayşegül KARABAY TURAN danışmanlığında Yakup SAVRAN tarafından hazırlanan ‘‘Sınıf Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitim Hakkındaki Görüş ve Tutumlarının İncelenmesi-Bir Meta Sentez Çalışması’’ adlı dönem projesinin özetlenmiş halidir.

^b Ayşegül KARABAY, Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi, akarabay@cu.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0003-4778-1679>

^c Yakup SAVRAN, MEB, Evliya Çelebi Ortaokulu, ysavran68@hotmail.com, <https://orcid.org/0000-0002-7261-6619>

Giriş

Günümüzde eğitim gelişen iletişim teknolojileriyle beraber kapsamını giderek geliştirmektedir. İletişim teknolojisinin hızlı bir şekilde değişim göstermesi zaman ve mekân sınırlarını ortadan kaldırmıştır. Geçmişte mektupla başlayan uzaktan eğitim, yerini video, televizyon ve bilgisayarlar aracılığıyla farklı boyutlara ve amaçlara ulaştırmıştır. Yeni iletişim teknolojileri öğrenme ve öğretme faaliyetlerinde esneklik sağlamış, öğrenmenin niteliğini artırarak kaliteli bir eğitim sağlamıştır. Bu bilgi ve iletişim teknolojilerinin yaşam boyu eğitim süreçlerine katkı sağlayan uygulama alanlarından biri de uzaktan eğitimidir.

2019 yılı Aralık ayında Çin’de ortaya çıkan Covid 19, ülkemizde de Mart 2020 tarihinden itibaren etkisini göstermiştir. Kısa sürede ülkemizi etkisi altına alan salgın gündelik hayatın yanı sıra pek çok sektörün işleyişini aksatarak, kurumların vermiş olduğu hizmetlerde de bir takım değişikliklere neden olmuştur. Bu dönüşümlerden etkilenen kurumlardan biri de eğitimidir. Ülkemiz eğitim kurumlarında pandemiden dolayı acil olarak yüz yüze eğitime ara verilmiş, yerine uzaktan eğitime geçiş yapılmıştır. Uzaktan eğitimle ilgili uygulamaları öğretmenler yaptığından bu süreçte en çok çaba sarf edenlerden biri onlardır.

Günümüzde iletişim teknolojilerinin gelişmesi öğrenen ihtiyaçlarındaki, öğretim yöntem ve tekniklerindeki, öğrenme- öğretme stratejilerindeki değişimi ve gelişimi beraberinde getirmektedir. Bu gelişmeler öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçlarında, eğitimin işlevinde, öğretim yöntem ve tekniklerinde, öğretmen rollerinde değişikliğe neden olmaktadır. Dolayısıyla öğretmenlerin uzaktan eğitimin gereklerini yerine getirmeleri ve günümüz öğrencilerinin ihtiyaçlarına karşılık verebilecek gerekli bilgi ve beceriye sahip olmaları beklenmektedir (Orhan & Akkoyunlu, 1999). Ancak uzaktan eğitime geçişin hızlı olması nedeniyle öğrenciler ve öğretmenler uzaktan eğitimin gereklerine adapte olmaları konusunda herhangi bir değerlendirme yapılmadığı söylenebilir (Iyer, Aziz, & Ojcius, 2020).

Özellikle sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitim uygulamalarına ilişkin sahip oldukları görüş ve tutumlar, uzaktan eğitimi etkileyen unsurların başında gelmektedir (Başar vd., 2019). Hatta sınıf öğretmenlerinin e-öğrenme ortamlarındaki motivasyonları, bilgi ve becerileri öğrencilerin de çevrimiçi öğrenmeye yönelik bilişsel ve duyuşsal özellikleri üzerinde etkilidir (Machado, 2007). Bu nedenle uzaktan eğitim faaliyetlerinin seyrini belirlemenin ve verimi artırabilmenin bir yolu olarak öğretmenlerin ve öğrencilerin süreç içerisindeki izlenimlerini ve tutumlarını incelemenin önemli olduğu düşünülmüştür (Kurnaz vd., 2020).

Konu alanı incelendiğinde uzaktan eğitim uygulamalarına ilişkin olarak sınıf öğretmenlerinin görüş ve tutumlarını inceleyen çalışmaların (Baran & Sadık, 2020; Baran & Sadık, 2021; Çilek, Uçan, & Ermiş, 2021; Erbil, Demir, & Erbil, 2021; Fidan, 2020; Kızıldağ & Çetinkaya Özdemir, 2021; Kurt, Kandemir, & Çelik, 2021; Pişken, 2021; Sarışık, Uslu, Sarışık, & Uslu, 2021; Ülkü, 2018; Yassıbaş, 2021; Yerener, 2021) pandemi nedeniyle bu süreçte oldukça arttığı görülmüş ancak bu konuda yapılan çalışmaların incelendiği herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu çalışmada sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitim hakkındaki görüş ve tutumlarıyla ilgili yapılan çalışmaların doküman analizi ile incelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

1. Sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitimde kendi yeterlilikleri ile ilgili görüşleri nelerdir?
2. Sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitimde karşılaştıkları sorunlar nelerdir?
3. Sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitimde kullandıkları öğretim yöntem ve teknikleri nelerdir?
4. Uzaktan eğitimin sınıf öğretmenleri ve öğrenciler için olumlu ve olumsuz yönleri nelerdir?

5. Uzaktan eğitim sürecine ilişkin olarak sınıf öğretmenlerinin önerileri nelerdir?

Yöntem

Bu araştırmada nitel araştırma deseni olan meta-sentez araştırma yöntemi kullanılmıştır. Bu araştırmada, aynı alandaki nitel çalışmaların bulgularındaki benzerlikleri ve farklılıkları bir araya getirip yorumlayarak yeni bulgu ve sonuçlara ulaşmayı sağlayan, yapılan analizlerin sonucunda genele yordayabilir bilgiler açığa çıkaran meta-sentez (Saraçoğlu, 2015) yaklaşımı kullanılmıştır. Veriler, doküman analizi tekniği ile toplanmıştır. Doküman analizi, yazılı belgelerin içeriğini titizlikle ve sistematik olarak analiz etmek için kullanılan bir nitel araştırma yöntemidir (Wach, 2013).

Örneklem

Araştırmada, Türkiye’de yapılmış sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitim hakkındaki görüş ve tutumlarına odaklanan ve nitel olarak yürütülen çalışmalar örnekleme alınmıştır. Bu doğrultuda araştırmada, 2018-2021 yılları arasında yapılan tezlerin ve ulusal, uluslararası hakemli dergilerde yayınlanan makalelerin incelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaçla Ulusal (YÖK) Tez Merkezi veri tabanında ve Google Akademik’te “sınıf öğretmeni” ve “uzaktan eğitim” ve “ilkokul öğrencileri” anahtar sözcükleri ile tarama yapılmış ve ilgili çalışmaların tamamına ulaşılmaya çalışılmıştır. Araştırmanın örnekleme, ölçüt örnekleme yoluyla belirlenmiştir. Örnekleme alınacak olan çalışmaların seçiminde temel alınan ölçütler şöyledir: (1) sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitim hakkındaki görüş ve tutumlarına odaklanması, (2) ampirik bir araştırma olması, (3) hakemlik sürecinden geçmiş olmasıdır.

Araştırma kapsamında ulaşılan tüm çalışmalar belirlenmiş olan ölçütleri karşılayıp karşılamadığı yönünden her iki araştırmacı tarafından tek tek incelenmiş ve araştırmaya dâhil edilme ölçütlerini taşıyan dört yüksek lisans tezi, sekiz makale olmak üzere toplam 12 çalışma uzman görüşü alınarak tespit edilmiştir. Örnekleme alınan bu çalışmalar Tablo 1’de yer almaktadır.

Tablo 1. Metasenteze dâhil edilen çalışmalar

Kod	Yıl	Araştırma	Yazar
Y1	2021	Sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitim hakkındaki tutumlarının incelenmesi	Elif C. YASSIBAŞ
Y2	2021	Sınıf öğretmenlerinin pandemi salgını nedeniyle uygulanan uzaktan eğitim hakkındaki görüşleri	Mustafa T. PİŞKEN
Y3	2021	Uzaktan eğitim uygulamalarının Sınıf öğretmeni görüşlerine göre değerlendirilmesi	Tuğba YERENER
Y4	2021	Sınıf öğretmenlerinin acil uzaktan eğitim sürecindeki hazır bulunuşlukları ve görüşleri	Aslıhan, BARAN Olgun SADIK
Y5	2021	Covid-19 salgın sürecinde ilkokullarda Uygulanan uzaktan eğitim sürecine ilişkin Öğretmen görüşlerinin incelenmesi	Salih SARIŞIK Ebru USLU Sevilay SARIŞIK Şeref USLU

Y6	2021	Pandemi sürecinde uzaktan eğitime yönelik sınıf öğretmenlerinin görüşlerinin incelenmesi	Deniz G. ERBİL Erdal DEMİR Burcu A. ERBİL
Y7	2021	Covid-19 Pandemi sürecinde uzaktan eğitime ilişkin sınıf öğretmenlerinin görüşleri	Kenan KURT Mehmet A. KANDEMİR Yaşar ÇELİK
Y8	2021	Pandemi sürecinde sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitime ilişkin görüşleri	Adem ÇİLEK Ahmet UÇAN Murat ERMİŞ
Y9	2021	Sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitim sürecine yönelik görüşleri	Yusuf KIZILTAŞ Ezgi Ç. ÖZDEMİR
Y10	2020	Covid 19 belirsizliğinde eğitim: İlkokulda zorunlu uzaktan eğitime ilişkin öğretmen görüşleri	Mustafa FİDAN
Y11	2020	Covid 19 sürecinde sınıf öğretmenlerinin acil uzaktan öğretim tecrübelerinin ve görüşlerinin incelenmesi	Aslıhan BARAN Olgun SADIK
Y12	2018	İlkokulda görev yapan öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik tutumları	Semra ÜLKÜ

Verilerin Analizi

Elde edilen veriler içerik analizi yöntemi ile çözümlenmiştir. İncelenen çalışmaların her birine öncelikle bir kod verilmiştir (Y1, Y2, Y3,Y12 şeklinde). Araştırmaya dahil edilen yüksek lisans tezleri ve makaleler titizlikle incelenerek her birinin kodlaması yapılmıştır. Veriler temalar çerçevesinde bulgular incelenerek genel sonuçlara ulaşılmaya çalışılmış ve sentezleme yapılmıştır. Araştırmanın güvenilirliğini sağlamak açısından iki araştırmacı tarafından veriler farklı zamanda tekrar kodlanmıştır. İki kodlama arasındaki tutarlılık Miles ve Huberman'ın (1994) önerdiği (görüş birliği/ görüş birliği+ görüş ayrılığı) formülden yararlanılarak hesaplanmış ve .96 olarak belirlenmiştir. Veriler bu araştırmada cevapları aranan alt sorular çerçevesinde analiz edilmiştir. Kodlanan çalışmaların bulgularının benzerlik ve farklılıklarının incelenmesinin ardından, araştırmanın ortak temaları oluşturulmuştur. Temalar çerçevesinde incelenen bulgular sentezlenmiş ve genel sonuçlara ulaşılmıştır.

Bulgular

Sınıf Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitimdeki Yeterliliklerine İlişkin Görüşlerine Yönelik Bulgular

Sınıf öğretmenlerinin pandemi öncesinde uzaktan eğitim vermedikleri, uzaktan eğitimi ise çevrimiçi toplantılar nedeniyle kullandıkları belirlenmiştir (Baran & Sadık, 2021). Adobe Connect, Skype ve Meet üzerinden çeşitli toplantılara katılarak uzaktan eğitimi deneyimlemişlerdir. Öğretmenlerin bu deneyimlerinin istemli bir sürecin parçası olmadığı göz

önüne alındığında, etkin olarak uzaktan eğitimle ilgili bir tecrübelerinin bulunmadığı söylenebilir.

Sınıf öğretmenlerinin salgından önce sınıflarında bilgisayar ve akıllı tahta gibi teknolojik kaynakları kullandıkları için belirli bir bilgi birikimine sahip oldukları belirlenmiştir. Uzaktan eğitim sürecinde ise teknik bilgi ve becerilerini kullandıkça geliştirdiklerini ve teknolojiye giderek daha çok hakim olduklarını ifade etmişlerdir. Yapılan çalışmalar değerlendirildiğinde, sınıf öğretmenlerinin pandemiden önce uzaktan eğitimde teknolojik hazır bulunuşlukların belirli bir seviyede olduğunu, süreç içerisinde ise teknik olarak kendilerini geliştirmeye çalıştıkları, teknolojiye hakimiyetin deneyimle geliştiği saptanmıştır.

Sınıf öğretmenleri genel olarak alan bilgilerini yeterli gördüklerini ifade etmişlerdir. Kendilerini yeterli görme durumlarını da sürekli olarak kendilerini geliştirmelerine ve bilgilerini güncel tutmalarına bağlamışlardır. Öğretmenlerden biri kendini şu şekilde ifade etmiştir. “Bu alanda kendimi yeterli görüyorum ama sürekli olarak kendimizi geliştirmeliyiz. Zamanla herşey kurallar değişebiliyor. Bugün bir kural varken yarın olmayabiliyor. Bu sürece uyum sağlamak zorundayız ama iyiyim”.

Sınıf Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitimde Karşılaştıkları Sorunlara İlişkin Bulgular

Sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitimde karşılaştıkları sorunlar; aileden kaynaklı sorunlar, kitle iletişim kaynaklı sorunlar, öğrenciden kaynaklı sorunlar ve öğretmenden kaynaklı sorunlar olmak üzere dört temada toplanmıştır.

Tablo 2. Uzaktan eğitim sürecinde sınıf öğretmenlerinin karşılaştıkları sorunlar

Kategoriler	Kodlar
Aileden Kaynaklı Sorunlar	İlgisiz, duyarsız oluşu. Öğrencileri derse giriş çıkış zamanlarını kontrol etmemeleri. İnternet, akıllı telefon ve tabletler hakkında yeterli bilgi ve beceriye sahip olmamaları. Bilişim teknolojileri erişiminin kısıtlı olması.
Öğretmenden Kaynaklı Sorunlar	Tecrübesiz olması ve hizmetiçi eğitim almaması. Ölçme değerlendirme konusunda dönüt almaması.
Öğrenciden Kaynaklı Sorunlar	Özel öğrenciler için uygun bir sürecin olmaması. Öğrencilerin gereken önemi göstermemesi ve derslerden soğuması. İlkokul öğrencilerinin dersleri uzaktan takip etmekte zorlanması.
Kitle İletişim Kaynaklı Sorunlar	EBA'ya yoğunluktan dolayı derse girmenin zor olması. İnternet alt yapının eksikliği.

Tablo 2 incelendiğinde aileden kaynaklı sorunların ailelerin ilgisizliğinden ve internet erişim yetersizliğinden, öğretmenden kaynaklı sorunların yeterli deneyime sahip olmamalarından ve hizmetiçi eğitim almamalarından, öğrenciden kaynaklı sorunların içinde buldukları gelişim özelliklerinden dolayı, kitle iletişim kaynaklı sorunların ise alt yapı eksikliğinden kaynaklandığını söyleyebiliriz.

Sınıf Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitimde Kullandıkları Öğretim Yöntem ve Tekniklere

İlişkin Bulgular

Sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitimde en çok kullandıkları öğretim yöntemi anlatım olarak ifade edilmiştir. Bununla birlikte; soru cevap, gösterip yaptırma, örnek verme, beyin fırtınası, problem çözme, görsel okuma, çoklu ortam materyalleri, örnek olay, proje tabanlı öğrenme, rol yapma, tartışma, işbirlikli öğrenme ve drama sınıf öğretmenlerin uzaktan eğitimde öğrenme öğretme sürecinde kullandıkları diğer öğretim yöntem ve teknikleri olarak saptanmıştır.

Uzaktan Eğitimin Sınıf Öğretmenleri ve Öğrenciler İçin Olumlu ve Olumsuz Yönlerine İlişkin Bulgular

Sınıf öğretmenleri ve öğrenciler açısından uzaktan eğitimin etkileri olumlu ve olumsuz yönleri olmak üzere iki kategoride ele alınmıştır. Sınıf öğretmenleri ve öğrenciler açısından olumlu yönleri olarak; daha bireysel ve esnek öğrenmeye imkan sağladığından eğitim öğretim sürecini öğrenenler için hem öznelştirdiği hem de kolaylaştırdığı, ders sürelerinin kısa olmasından dolayı öğrencilerin dersi dikkatle takip etmesini sağladığı, mekansal sınırı ortadan kaldırdığı ve zaman sınırlamasının esnetildiği, dersleri kaçırılanlar ya da anlamayanlar için EBA TV üzerinden tekrar etme fırsatı sağladığı, velilerin, eğitim ortamının hazırlanması ve sürdürülmesi konusunda etkin katılım sağlandığı, öğretmen- öğrenci- velilerin uzaktan eğitim için gerekli olan yeterliliği sağlamak için teknolojik gelişmeler sağlandığı, öğretmen- veli ve öğretmen- öğrenci arasındaki iletişim ve etkileşimi arttırdığı, öğrencilerin bireysel sorumluluk alma becerilerini arttırdığı, öğrencilerin bireysel akademik başarısını arttırdığı, öğrencilerin derslere olan ilgisini arttırdığı, sınıf içinde var olan ders dışı uyarıcıları ortadan kaldırmayı sağladığı, pandemi sürecinde eğitimin sürekliliğini sağladığı saptanmıştır.

Uzaktan eğitimin sınıf öğretmenleri ve öğrenciler için olumsuz yönleri olarak; öğretmenlerin materyal hazırlamada ve öğrencilerin derse aktif katılımını sağlamada zorlandığı, öğrencilerin ve velilerin canlı dersler için kullanılan programlara uyum sağlamasının zaman aldığı, internet- tablet- bilgisayar gibi evinde gerekli olan kaynaklara sahip olmayan öğrencilerin dersleri takip edemediği, okuma yazma bilmeyen öğrencilerin derslere velilerin refakatiyle katılmak zorunda kaldığı, uzaktan eğitim sürecinin yönetiminde ve öğrencilerin uzaktan eğitim derslerine uyum göstermesinde zorlanıldığı, verilen ödevlerin dönütünün aynı gün içinde yapılmasının çok zaman aldığı, uzaktan eğitim derslerine hazırlanmanın öğretmenler için çok fazla zaman aldığı, öğrenci başarı durumunun ve derslere devamlılığını takip etmenin zorlaştığı, ev ortamının uygun olmamasından dolayı dersin sağlıklı işlenmesinin ve öğrencilerin dikkatini derse yoğunlaştırmasının zorlaştığı, bireysel olarak öğrenmekte bazı öğrencilerin zorluk çektiği, çocuklarla sıcak etkileşime geçip duyguları karşılıya geçirmenin imkânsızlaştığı belirlenmiştir.

Uzaktan Eğitim Sürecine İlişkin Olarak Sınıf Öğretmenlerinin Önerilerine İlişkin Bulgular

Uzaktan eğitim sürecinin daha verimli ve etkili olabilmesi için sınıf öğretmenlerinin ileri sürdükleri öneriler öğretmen ve ortam kategorileri altında ele alınmıştır. Öğretmen kategorisindeki öneriler; derse eğitsel bir oyunla başlanmasının öğrencileri hem motive ettiği hem de sonraki derslere daha istekle katılmasını sağladığı, öğretmenlerin teknolojiyi takip etmeleri ve EBA'yı daha aktif kullanmaları gerektiği, ölçme ve değerlendirmede farklı yöntem

ve tekniklerin kullanılması gerektiği, öğrencilerin akademik başarısını artırmak için veliyle işbirliği yapılması gerektiği şeklinde belirlenmiştir. Ortam kategorisinde ise öğretmenler; altyapı ve bağlantı sorunlarının giderilmesi ve iyileştirilmesi gerektiğini, canlı derslerin öğlen saatlerinde yapılmasının ilkökul öğrencileri için daha uygun olabileceğini, TRT EBA TV'nin kapsam olarak genişletilmesi gerektiğini, canlı derslerin okullarda sınıf içerisinde yapılması gerektiğini ifade etmişlerdir.

Tartışma ve Sonuç

Sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitim hakkındaki görüş ve tutumlarıyla ilgili yapılan çalışmaların incelendiği bu çalışmada nitel olarak yürütülen 12 araştırmanın meta sentezi sonucunda ulaşılan bulgular araştırmanın soruları doğrultusunda aşağıda tartışılmaktadır.

Araştırma sonuçlarına göre pandemi öncesi sınıf öğretmenlerinin dersleri yüz yüze yapmasından dolayı uzaktan eğitime ilişkin deneyimlerinin olmadığı saptanmıştır. Pandemi süreciyle birlikte uzaktan eğitimle tanıştıkları görülmüştür. İlk deneyimlerinde ise herhangi bir eğitim almadıkları için hazırlıksız yakalandıkları saptanmıştır. Ancak uzaktan eğitim sürecinde yüz yüze eğitimden farklı olarak etkin bir planlama faaliyetinin olması gerekmektedir. Bu bağlamda uzaktan eğitim dersleriyle alakalı EBA'ya veya Zoom programlarına uygun içerik oluşturma noktasında ilgili kurumlar tarafından ilkökul öğretmenlerine mesleki gelişim eğitimleri verilmesi gerekmektedir. Yapılan araştırmalarda da sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitim sürecinde daha etkin bir rol üstlenebilmeleri için kurumların gereken hazır bulunuşlukları sağlaması gerektiği vurgulanmıştır (Barış & Çankaya, 2016).

Uzaktan eğitimi yüz yüze eğitimden ayıran en önemli unsur uzaktan eğitimde teknolojinin etkin kullanılmasıdır. Uzaktan eğitimin planlanmasından değerlendirilmesine kadar her aşaması teknoloji kullanımını gerektirmektedir. Güneş ve Buluç (2017) da öğretmenlerin sınıflarını dijital araçlar ile zenginleştirmeleri, bu araçları eğitime entegre ederek derslerde kullanmaları gerektiğini ifade etmişlerdir. Bu nedenle teknoloji kaynaklı yaşanacak her sorun eğitim ve öğretimin aksamasına ve eksik öğrenmelere sebep olacaktır (İşman, 2011). Yapılan çalışmalarda, öğretmenlerin teknolojiyi kullanma düzeylerinin belirli bir seviyede olduğu, ödev kontrolünü Web araçları ile yapabilen öğretmenlerin sayısının az olmadığı belirlenmiştir (Sarışık vd., 2021). Bu sonuç sınıf öğretmenlerin gelişen iletişim teknoloji olanaklarını kullanmaya açık olduğunu göstermektedir.

Özdemir (2016) çalışmasında, öğretmenlerin mesleki hayatları boyunca gerek pedagojik olarak gerekse genel kültür açısından kendilerini güncellememelerinin sunacakları eğitimin kalitesini de artıracaklarını ifade etmiştir. İlkokul öğrencilerini uzaktan eğitim sürecine dahil edebilmek için öğretmenin alan bilgisini teknolojiyle birlikte sunması gerekmektedir. Bu da dijital pedagoji eğitimi ile mümkündür. Bu eğitim sayesinde sınıf öğretmenleri öğrencileriyle dijital oyun ve etkinlikler hazırlayarak öğrencilerin öğrenme öğretme sürecinde aktif katılımını sağlayabilir.

Uzaktan eğitimde öğretmenden kaynaklı sorunlar, eğitim öğretim sürecinde ölçme ve değerlendirmede dönüt alınmaması, öğretmenlerin uzaktan eğitim konusunda deneyimsiz olması vb. Baran (2020), Balta ve Türel Kılıç (2013) yaptıkları çalışmalarda uzaktan eğitimde öğrencilerin değerlendirilmesinde çoktan seçmeli test, kısa cevaplı test, sözlü sınav, performans gibi dönüt alınabilecek ölçme araçlarının kullanılması gerektiğini belirtmişlerdir. Bu bağlamda öğretmenlerin uzaktan eğitime ve öğrencilerin özelliklerine uygun ölçme değerlendirme

araçları hakkında bilgi sahibi olmalarının öğrencileri değerlendirmede kolaylık sağlayacağı ifade edilebilir.

Sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitimde karşılaştıkları sorunlar incelediğinde bu sorunların öğretmenler dışında aile ve kitle iletişim kaynaklı sorunlar olduğu da belirlenmiştir (Kurt vd. 2021). Ebeveynlerin ilgisiz ve duysuz oluşu, internet, akıllı telefon ve tabletler hakkında yeterli bilgi ve becerilere sahip olmamaları, bilişim teknolojilerin erişiminin kısıtlı olması ve alt yapının eksikliği gibi nedenler uzaktan öğretimi olumsuz etkilemektedir. Gulati (2008) de yaptığı çalışmada gelişmekte olan ülkelerin kırsal kesimlerinde yaşayan yoksul halkın uzaktan eğitimden yeterince faydalanmadığını belirlemiştir. İnternet alt yapısının eksikliği, teknolojik araçların eksikliği de öğrencilerin uzaktan eğitimi almasını olumsuz etkilemektedir. Dezavantajlı bölgelerde yaşayan öğretmenler ve öğrenciler için internet altyapısının olması gerekmektedir. Maddi durumu olmadığı için uzaktan eğitime bağlanamayan öğrenciler için MEB veya sosyal yardım kuruluşlarından destek alınabilir.

Yapılan çalışmalar uzaktan eğitimde öğretmenlerin kullandığı öğretim yöntem ve teknikleri açısından incelendiğinde ise öğrencilerin farklı mekanlarda olmasından dolayı sıklıkla anlatım yöntemini kullandıkları saptanmıştır. Sınıf öğretmenlerinin öğrenme öğretme sürecinde kullandıkları diğer öğretim yöntem ve teknikleri ise soru cevap, gösterip yaptırma, beyin fırtınası, problem çözme, örnek olay, proje tabanlı öğrenme, rol yapma, tartışma, işbirlikli öğrenme ve dramadır. Pandemi sürecinde kullanılan yöntemlere bakıldığında öğretmenlerin yarısının geleneksel yöntemleri daha sık kullandıkları anlaşılmıştır (Kurt vd., 2021).

Pandemi öncesi ve sonrasında öğretmenlerin kullandığı yöntem ve tekniklerde belirgin bir farklılaşma görülmediği söylenebilir.

İncelenen araştırmalarda uzaktan eğitimin öğrenciler ve öğretmenler için derslerde esneklik ve rahatlık sağlaması, ders içi etkinliklere hızlı erişim ve ulaşma kolaylığı sağlaması ve bol tekrar olanağının olması öğretmenler tarafından en çok belirtilen olumlu görüşlerdir. Velilerin öğrencilerle beraber sürece dahil olması, teknolojik araç ve gereç kullanım bilgi becerilerin sürece bağlı olarak gelişmesi, okula ve derslere olan ilgiyi canlı tutması ve en önemlisi salgın döneminde fiziksel teması en aza indirgemesidir. Öğretmenlerin uzaktan eğitime ilişkin en olumsuz görüşleri ise kitle iletişim araçlarının ve alt yapının yetersiz oluşudur. Diğer olumsuzluklar ise derslerin ev ortamında yapılmasından kaynaklanan dikkat dağınıklığı, internette kaynaklanan bağlantı sorunları, teknolojik araç kullanım yetersizliği, evde rahat bir ortamın olmaması, veli müdahalesi olarak belirlenmiştir (Pişken, 2021).

İncelenen çalışmalarda sınıf öğretmenleri uzaktan eğitim sürecinin daha verimli olması açısından öğretmen ve ortama yönelik önerilerde bulunmuşlardır. Öğretmenlerin gelişen teknolojiyi takip ederek EBA' yı daha aktif kullanmaları gerektiğini, EBA'daki ders içeriklerinden daha sık yararlanmalarının uygulanan uzaktan eğitim sürecinin daha faydalı ve etkili olmasını sağlayabileceğini belirtmişlerdir. Alabay ve Taşdelen (2017) yaptıkları araştırmada, öğretmenlerin yüz yüze eğitimde EBA'dan yeterince faydalanmadıklarını saptamıştır. Dolayısıyla bu alışkanlığın öğretmenlerde ve öğrencilerde oluşmamış olması uzaktan eğitim sürecini de olumsuz yönde etkilemiştir. Yılmaz'a (2020) göre, uzaktan eğitimde veli ile işbirliği yapılmadan öğrencide akademik başarıyı artırmak zordur. Yapılan çalışmalarda, EBA'nın içerik olarak zenginleştirilmesi gerektiğine yönelik olarak öğretmenlerin bu içerikleri öğrencilere nasıl aktarılacağına ilişkin kurslar verilmesi gerektiğine yönelik önerilerde buldukları saptanmıştır.

Sonuç olarak uzaktan eğitim sürecinin daha etkili ve verimli olması açısından alt yapı, öğretmen ve velilere yönelik çeşitli iyileştirmelere ihtiyaç olduğu söylenebilir. Öncelikle öğrencilerin ve öğretmenlerin internet altyapı sorununun giderilmesi, ihtiyaç duyulan teknolojik araçların sağlanması gerekmektedir. Uzaktan eğitimlerde öğrencilerin derslere katılım oranını yüksek tutmak ve öğrencileri derse odaklamak için öğretmenlere dijital pedagoji eğitimi verilebilir. Velilere yönelik olarak ise uzaktan eğitim ve bilişim teknolojilerinin kullanımı ile ilgili eğitimler verilebilir.

Kaynakça

- Alabay, A., & Taşdelen, V. (2017). Ortaöğretim öğretmenlerinin ve öğrencilerinin EBA (Eğitimde Bilişim Ağı) kullanımına ilişkin görüşleri üzerine bir araştırma. *İstanbul Aydın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Özel Sayı, 27-29.
- Balta, Y. & Türel Kılıç, Y. (2013). Çevrimiçi uzaktan eğitimde kullanılan farklı ölçme değerlendirme yaklaşımlarına ilişkin bir inceleme. *International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 8(3), 37-45.
- Baran, H. (2020). Açık ve uzaktan eğitimde ölçme ve değerlendirme. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 6(1), 28-40.
- Baran, A. & Sadık, O. (2020). Covid 19 Sürecinde sınıf öğretmenlerinin acil uzaktan öğretim tecrübelerinin ve görüşlerinin incelenmesi. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 34(2), 813-854.
- Baran, A. & Sadık, O. (2021). Sınıf öğretmenlerinin acil uzaktan eğitim sürecindeki hazırbulunuşlukları ve görüşleri. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 14(38), 1-33.
- Barış, M. F. & Çankaya, P. (2016). Akademik personelin uzaktan eğitim hakkındaki görüşleri. *Journal of Human Science*, 13(1), 399-413.
- Başar, M., Arslan, S., Günsel, E., & Akpınar, M. (2019). Öğretmen adaylarının uzaktan eğitim algısı, *Journal of Multidisciplinary Studies in Education*, 3(2), 14-22.
- Çilek, A., Uçan, A. & Ermiş M. (2021). Pandemi sürecinde sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitime ilişkin görüşleri. *Turan: The Central and Eastern European Online Library*, 13(49), 308-323.
- Erbil, D. G., Demir, E., & Erbil, B.A. (2021). Pandemi sürecinde uzaktan eğitime yönelik sınıf öğretmenlerinin görüşlerinin incelenmesi. *Turkish Studies - Educational Sciences*, 16(3), 1473-1493. DOI: 10.47423/TurkishStudies.49745.
- Fidan, M. (2020). Covid 19 belirsizliğinde eğitim: İlkokulda zorunlu eğitime ilişkin öğretmen görüşleri. *Uşak Üniversitesi Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 6(2), 24-43.
- Gulati, S. (2008). Technology-enhanced learning in developing. *International Review of Research in Open and Distance Learning*, 9(1), 1-16.
- Güneş, A. M. & Buluç, B. (2017). Sınıf öğretmenlerinin teknoloji kullanımı ve öz yeterlilik inançları arasındaki ilişki. *TÜBAV Bilim Dergisi*, 10(1), 94-113.
- Iyer, P., Azız, K., & Ojcius, D. (2020). Impact of COVID-19 on dental education in the United States. *Journal of Dental Education*, 84(6), 718-722.

- İşman, A. (2011). *Uzaktan eğitim*. Ankara: Pegem Akademi.
- Kızıлтаş Y. & Çetinkaya Özdemir E. (2021). Sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitim sürecine yönelik görüşleri. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 20(80), 1896-1914.
- Kurnaz, A., Kaynar, H., Şentürk Barışık, C., & Doğrukök, B. (2020). Öğretmenlerin uzaktan eğitime ilişkin görüşleri. *Milli Eğitim*, 49(1), 293-322.
- Kurt, K., Kandemir, M. A., & Çelik, Y. (2021). Covid-19 Pandemi sürecinde uzaktan eğitime ilişkin sınıf öğretmenlerinin görüşleri. *Türkiye Bilimsel Araştırma Dergisi*, 6(1), 88-103.
- Machado, C. (2007). Developing an e-readiness model for higher education institutions: Results of a focus group study. *British Journal of Educational Technology*, 38(1), 72-82.
- Miles, M. B., & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded Sourcebook*. (2nd ed). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Orhan, F. & Akkoyunlu, B. (1999). Uzaktan eğitim yaklaşımında temel eğitim I.kademe öğretmenlerinin video destekli hizmetiçi eğitimi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(17), 134-141.
- Özdemir, M. S. (2016). Öğretmen niteliğinin bir göstergesi olarak mesleki gelişim. *Gazi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2(3), 233-244.
- Pişken, M.T. (2021). *Sınıf öğretmenlerinin pandemi salgın nedeniyle uygulanan uzaktan eğitim hakkındaki görüşleri*. [Yayımlanmış yüksek lisans Tezi]. İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi.
- Saraçoğlu, M. (2015). *Türkiye'de geometrik düşünme üzerine yapılan araştırmalara ilişkin bir meta-Sentez*. [Yayımlanmış doktora tezi]. Dicle Üniversitesi.
- Sarışık, S., Uslu, E., Sarışık, S., & Uslu, Ş. (2021). Covid-19 salgın sürecinde ilkokullarda uygulanan uzaktan eğitim sürecine ilişkin öğretmen görüşlerinin incelenmesi. *Kesit Akademi Dergisi*, 7(28), 491-506.
- Wach, E. (2013). *Learning about qualitative document analysis*.
- Ülkü, S. (2018). *İlkokullarda görev yapan öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik tutumları*. [Yayımlanmış yüksek lisans tezi]. Abant İzzet Baysal Üniversitesi.
- Yassıbaş, E. C. (2021). *Sınıf Öğretmenlerinin uzaktan eğitim hakkındaki tutumlarının incelenmesi*. [Yayımlanmış yüksek lisans tezi]. Üsküdar Üniversitesi.
- Yenerer, T. (2021). *Uzaktan eğitim uygulamalarının sınıf öğretmenlerinin görüşlerine göre değerlendirilmesi*. [Yayımlanmış yüksek lisans tezi]. Necmettin Erbakan Üniversitesi.
- Yılmaz, M. (2020). Uzaktan eğitimin iyileştirilmesi salgın kaynaklı eğitim krizini aşmak için öneriler. *İlke Politika Notu*, 12(20), 1-16.

Extended Abstract

Introduction

Covid 19, which emerged in China in December 2019, has also affected our country since March 2020. The epidemic, which affected our country in a short time, disrupted the functioning of many sectors, as well as daily life, and caused some changes in the services provided by institutions. One of the institutions affected by these transformations is educational institutions. Due to the pandemic in our country's educational institutions, face-to-face education has been urgently suspended, and instead it has been switched to distance education.

It is the teachers who are involved in the transition to distance education and make the most effort. Because the teacher makes the applications related to distance education. Since distance education is fast, no evaluation has been made for teachers to adapt to the requirements of distance education, as well as for students.

With the developing information and communication technologies, both learner needs, curricula and teaching strategies, methods and techniques are in constant change and development. In the light of these developments, it causes changes in the interests and needs of students, the function of education, teaching methods and techniques, and teacher roles. Therefore, what is expected from teachers is to adapt to changes such as distance education and to have the knowledge and skills to meet the needs of today's students.

With this study, it is necessary for the future training activities to be made more efficient and sustainable. With this study, it is important to reveal the views of classroom teachers about distance education in order to make future education and training activities in distance education more efficient and to shed light on future distance education practices.

Method

In this research, meta-synthesis method, which is one of the qualitative research types, was used. In this study, a meta-synthesis approach was used, which provides to reach new findings and results by bringing together and interpreting the similarities and differences in the findings of qualitative studies in the same field, and revealing generally predictable information as a result of the analysis made.

The data were obtained using the document analysis technique. Document analysis, written a qualitative method used to rigorously and systematically analyze the content of documents is a research method.

The master's theses and articles included in the research were meticulously examined. Coding was done. The studies examined are Y1, Y2, Y3,Y12. coded. These studies have been examined impartially in terms of validity.

Results

To focus primary school students on the screen in distance education and to involve them in the process. For this, the teacher should carry out the field knowledge together with technology. This too is possible with digital pedagogy education. Thanks to this training, classroom teachers learning and teaching students by preparing digital games and activities with their students. Enable their active participation in the process.

Lack of internet infrastructure and lack of technological tools negatively affect their education. Teachers living in disadvantaged areas and students must have internet

infrastructure.

Conclusion

In order to make the distance education process more efficient, primary school students and Elimination of teachers' internet infrastructure problem and technological tools required.

For parents who have students in primary school, distance education and informatics Training on the use of technology can be provided. Higher student participation in live lessons via distance education digital pedagogy to teachers to keep the proportions and focus students on the lesson training can be provided. Primary school students repeat their lessons through distance education and such as an educational information network so that they can do their homework and reinforce what they have learned. The content of educational platforms should be expanded in accordance with the courses.